SMK Connect
Hvor kunst & undervisning mødes

Surrealisme

Formålet med forløbet er at lade eleverne udforske de historiske og samfundsmæssige forhold, der dannede baggrund for surrealisternes opgør med rationalismen og de etablerede kunstformer. Eleverne skal arbejde med manifestet som et kunstnerisk og ideologisk udtryk og undersøge kunst, der kan vække debat og forargelse – men måske også være med til at forandre verden.

Når I har afsluttet forløbet, har eleverne bl.a. arbejdet med:

- At undersøge historiske og nutidige manifester.
- At forstå hvordan idéer og ideologier formidles og organiseres gennem tekst.

- At træne samarbejde, argumentation og skriftlig formidling.
- At undersøge kunsten som katalysator for forandring og debat.

Kunstværker brugt i dette forløb

- Sensibelt portræt af Wilhelm Freddie
- Dagen D af Wilhelm Freddie
- Portræt af Madame Matisse. Den grønne stribe af Henri Matisse
- Det skjulte maleri af Lise Malinovsky, Eric Andersen
- En families genvordigheder af Wilhelm Freddie
- Spildt mælk af Erik Ortvad
- Komposition 2 af Vilhelm Lundstrøm
- Cleaning Times af Cirkinagic, Ismar
- Objekter fra "Hesteofringen" af Bjørn Nørgaard
- FOREIGNERS, PLEASE DON'T LEAVE US ALONE WITH THE DANES! af Superflex
- Please, keep quiet! af Ingar Dragset, Michael Elmgreen
- 53 stole fundet i storskrald i fem baggårde, Nørrebro, København, april–maj, 2019 af Molly Haslund
- Æterlegeme af Claus Carstensen
- Arabic Jokes af Jens Haaning
- Analtab II (Anal Loss II) af Nanna Starck

Udarbejdet af SMK Connect

Klassetrin

Udskoling

Fag

Dansk, Billedkunst

Indhold

3 lektioner

Opgave

Kunst der larmer

1 lektion

Mange blev stødt over de surrealistiske kunstneres værker i samtiden – nogle af kunstnerne blev endda forfulgt og fængslet. I dag er det måske andre kunstværker, der provokerer, larmer eller udfordrer os? Og vi påvirkes og reagerer også forskelligt på kunstens udtryk.

I denne opgave skal eleverne undersøge et kunstværk, der vækker reaktioner eller debat. De skal overveje, hvorfor det provokerer – og hvordan det kan hænge sammen med en aktuel begivenhed.

Er det provokerende?

1 lektion

Eleverne inddeles i grupper. Hver gruppe får et kunstværk, der på forskellig vis har provokeret, eller som måske stadig provokerer. Eleverne skal undersøge værket og se på, hvordan det kan vække oprør – er det fx på grund af den tid, som værket blev skabt i, valget af materialer, titlen, udførelsen, eller er der et budskab i værket, som kan skabe debat?

Eleverne behøver ikke være enige i gruppen, men skal være nysgerrige på forskellige tolkninger og opfattelser. Du kan finde øvelser her på SMK Connect, som kan være med til at åbne værkerne op.

Vi har foreslået en række værker, men du kan også lade eleverne selv gå på opdagelse og finde værker i SMK's online samling, SMK Open.

Find en aktuel debat

Eleverne skal nu i gruppen researche aktuelle begivenheder, som kan minde om den debat kunstværket har vakt. Måske minder Bjørn Nørgaards *Hesteofring* om dengang, Københavns Zoo dissekerede en giraf foran publikum? Det kan også være, at Jørgen Haugen Sørensens billede på *Nationalfølelsen* kan tale ind i debat omkring danske værdier?

Opsamling

Lad eleverne præsentere for hinanden. Hvilket værk har de arbejdet med, og hvilke samtaler havde de i gruppen?

Hvilken begivenhed har de valgt? Hvilken debat eller samtale synes de passede til værket?

Surrealisterne ville forandre verden og troede på, at det kunne ske gennem kunsten. Diskutér i klassen, hvordan og om kunst har været med til at rykke ved dagsordener eller udvide vores forståelser af, hvad kunst kan være.

I SKAL BRUGE

- Udvalgte værker fra SMK's samling
- Computer med internedadgang

Kunstværker

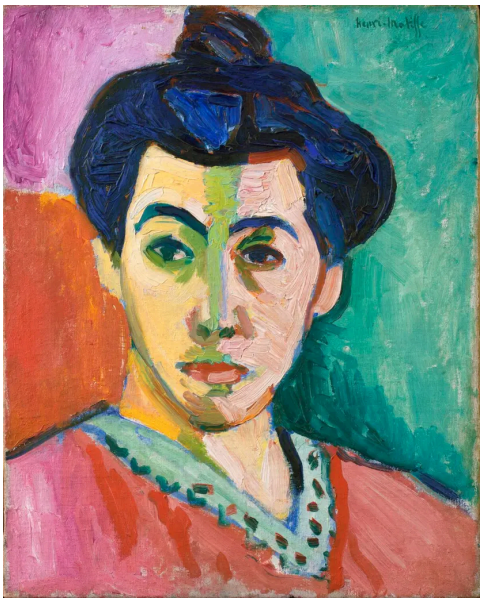
Titel
Sensibelt portræt

Kunstner
Wilhelm Freddie

Titel
Dagen D

Kunstner
Wilhelm Freddie

Titel
Portræt af Madame Matisse. Den grønne stribe

Kunstner
Henri Matisse

Titel
Det skjulte maleri

Kunstner
Lise Malinovsky, Eric Andersen

Titel
En families genvordigheder

Kunstner
Wilhelm Freddie

Titel
Spildt mælk

Kunstner
Erik Ortvad

Titel
Komposition 2

Kunstner
Vilhelm Lundstrøm

Titel
Cleaning Times

Kunstner
Cirkinagic, Ismar

Titel
Objekter fra "Hesteofringen"

Kunstner
Bjørn Nørgaard

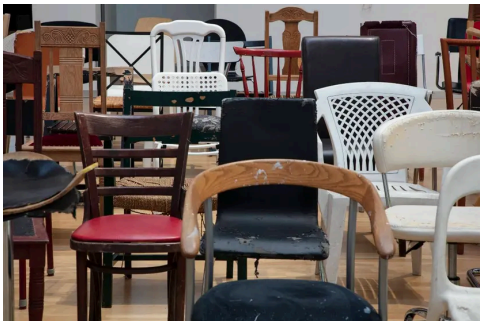
Titel
FOREIGNERS, PLEASE DON'T LEAVE US ALONE WITH THE DANES!

Kunstner
Superflex

Titel
Please, keep quiet!

Kunstner
Ingar Dragset, Michael Elmgreen

Titel
53 stole fundet i storskrald i fem baggårde, Nørrebro, København, april–maj, 2019

Kunstner
Molly Haslund

Titel
Æterlegeme

Kunstner
Claus Carstensen

Titel
Arabic Jokes

Kunstner
Jens Haaning

Titel

Analtab II (Anal Loss II)

Kunstner

Nanna Starck

Opgave

Manifest

2 lektioner

Manifestet kan samle og definere et fællesskab – men kan måske også være det, som udelukker og begrænser? I denne opgave skal eleverne udarbejde deres egne manifester.

Eleverne skal undersøge historiske og nutidige manifester for at blive klogere på, hvordan idéer formidles og organiseres gennem tekst. De skal reflektere over værdier, visioner og mål, og træne samarbejde, argumentation og kreativ skriftlig formidling.

Kunst forandrer verden

2 lektioner

Det surrealistiske manifest af André Breton fra 1924 definerede surrealismen som kunstnerisk bevægelse. Breton havde en samlende kraft, men var samtidig den som kontrollerede og afgjorde, hvem der hørte til inderkredsen blandt de surrealistiske kunstnere. Nogle blev udelukket, andre distancerede sig fra gruppen, og endelig var der dem, som forsøgte at skubbe surrealismen i nye retninger. Surrealismens tanker spredte sig langt ud over Frankrigs grænser og blev et internationalt fænomen. På den måde var surrealismen en bevægelse i konstant forandring.

Undersøg manifester

Et manifest er en erklæring, som fortæller om en gruppes retning, principper og mål. I *Det surrealistiske manifest* fra 1924 beskriver André Breton surrealismen som ren automatisme. Inspireret af Freuds teorier om det ubevidste ønskede han at sætte tanken fri fra fornuft og moral. Det var et opgør med borgerlige værdier og rædslerne fra Første Verdenskrig. Gennem kunsten skulle verden forandres og en mere sand virkelighed findes, men hvordan og hvorfor?

Del eleverne op i grupper og giv dem forskellige eksempler på manifester. Du kan fx inddrage *Det futuristiske manifest* eller *Det kommunistiske manifest*. Det kan også være andre tekster, som ikke er direkte manifester, som *Den Franske Menneskerettighedserklæring*, Mary Wollstonecrafts *Et forsvar for kvindernes rettigheder*, eller nyere eksempler som Extinction Rebellions *Declaration of Rebellion*. Der er også mange virksomheder, som har nedskrevne strategier og værdigrundlag, fx Googles *Ten things we know to be true*. Nogle er lange, så det kan være en fordel at finde uddrag. Er der tid, kan eleverne også selv søge efter manifester, som de har lyst til at undersøge.

Lad grupperne undersøge teksterne. Hvad vil de forandre? Er der noget, de er imod?

Præsentér for hinanden i klassen. Hvad har teksterne til fælles? Hvor adskiller de sig? Er der fx noget med sproget?

Skriv et manifest

Eleverne skal nu arbejde med deres egne manifester i grupperne. Brug modellen under bilag som struktur.

Grupperne skal først og fremmest tænke over formålet – hvad vil de forandre? Er det kunstnerisk, politisk, aktivistisk? Skal det handle om klassen eller hele verden?

De skal i gruppen blive enige om, hvilke værdier de vil kæmpe for, og hvordan de vil gøre det. Derudover skal de overveje sproget og deres målgruppe – hvem skal læse manifestet?

Opsamling

Lad eleverne skrive deres manifester ned og hæng dem op. Præsentér dem for hinanden i klassen.

Diskutér hvordan forandringer finder sted, og hvem der har magten til at ændre strukturer og dynamikker.

Opgaven kan justeres – eleverne kan arbejde med et fælles manifest for klassen, eller de kan trælle udvalgte emner. Du kan lade dem skrive en helt fri tekst, eller du kan give dem benspænd – fx at der skal være 10 punkter.

I SKAL BRUGE

- Eksempler på manifester
- Papir og blyanter

Om SMK Connect

SMK Connect gør den kunstneriske kulturarv levende og anvendelig for landets elever. Det sker via modul-opbyggede, nøje tilrettelagte undervisningsforløb, der kan bruges direkte i underviserens planlægning.

Udgivet under CC BY-SA